

Udkast

10. december 2010

Forslag til Lov om randzoner

§ 1. For alle ikke rørlagte vandløb og for søer med et overfladeareal på mere end 100 m² i landzone gælder, at der i en randzone på indtil 10 m fra bredden ikke må foretages gødskning, sprøjtning eller dyrkning eller anden jordbehandling, jf. dog stk.2, §§ 2-3 og § 6.

Stk. 2. De i stk. 1 nævnte krav gælder dog ikke for arealer, der anvendes til skov, have, park eller lignende.

Stk. 3. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter regler om bredden af den i stk. 1 nævnte randzone.

§ 2. I de af § 1 omfattede randzoner må der dog ske dyrkning af vedvarende græs samt flerårige energiafgrøder i det omfang, dette er muligt efter den øvrige lovgivning, forudsat at dyrkningen foregår uden anvendelse af gødskning eller sprøjtning.

Stk. 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler om, i hvilket omfang der kan ske omlægning af vedvarende græs, samt om, hvilke plantearter, der må anvendes til bevoksninger med flerårige energiafgrøder.

§ 3. Bestemmelserne i §§ 1 og 2 finder ikke anvendelse for de arealer, der er omfattet af bestemmelsen om 2 m bræmmer i vandløbslovens § 69.

§ 4. Den i § 1 nævnte afstand beregnes fra vandløbets eller søens øverste kant. Ved den øverste kant forstås overgangen fra det skrånende terræn mod vandløbet eller søen til det flade terræn, der normalt kan jordbehandles.

Stk. 2. Hvor der ikke er en identificerbar øverste kant, beregnes afstanden fra overgangen mellem bevoksning af vand- og sumpplanter og egentlige landplanter.

§ 5. Det samlede areal af randzoner beregnet efter denne lov kan maksimalt omfatte 5 % af en bedrifts samlede areal. Overstiger det beregnede areal denne grænse, kan der ske en forholdsmæssig reduktion af bredden af randzonen på den pågældende bedrift.

Stk. 2. Ved en bedrift forstås i denne lov en driftsenhed, der anvendes til jordbrugsmæssige formål, som fastsat i lov om landbrugsejendomme, og som drives af samme fysiske eller juridiske person. Bedriften kan bestå af en eller flere ejendomme samt tilforpagtede arealer.

§ 6. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan dispensere fra bestemmelsen i § 1, stk. 1, når særlige grunde taler for det.

§ 7. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri har til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse adgang til offentlige eller private ejendomme m.v. med henblik på at kontrollere overholdelsen af lovens regler eller regler fastsat i medfør af loven.

Stk. 2. Politiet yder om nødvendigt bistand hertil. Ministeren kan efter aftale med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om kontrol og tilsyn med, at loven og de i medfør af loven fastsatte regler overholdes.

§ 8. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri, eller den ministeren bemyndiger dertil, kan hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af loven samt de regler, der er udstedt i medfør af loven, blandt andet med henblik på registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed.

§ 9. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter forhandling med vedkommende minister eller kommunale organisation fastsætte regler om en anden offentlig myndigheds eller institutions varetagelse af opgaver efter loven. Ministeren kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens eller institutionens afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag efter, at der er indgivet klage.

Stk. 2. Henlægger ministeren sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens adgang til at genoptage en sag efter, at der er indgivet klage.

§ 10. I lov om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. september 2009, som senest ændret ved lov nr. 484 af 11. maj 2010, foretages følgende ændring:

1. § 24, stk. 4, affattes således:

”*Stk. 4.* Bestemmelsen i stk. 1, 1. punktum, gælder ikke privatejede arealer, der i deres helhed er forsvarligt hegnede. Bestemmelsen gælder heller ikke de bræmmer langs vandløb og søer, som efter lov om vandløb skal holdes udyrkede, eller udyrkede arealer udlagt som randzoner efter lov om randzoner, medmindre bræmmerne eller randzonerne grænser op til arealer, der er åbne for offentlighedens adgang.”

§ 11. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der overtræder § 1, stk. 1.

Stk. 2. I forskrifter fastsat i medfør af § 1, stk. 3, § 2, stk. 2, og § 9, kan der fastsættes straf i form af bøde for overtrædelse af forskrifterne.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 12. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden.

§ 13. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse:

1. Indledning
2. Baggrund for lovforslaget
3. Gældende ret
4. Lovforslagets indhold
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner
6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet
7. Administrative konsekvenser for borgerne
8. Miljømæssige konsekvenser
9. Forholdet til EU-retten
10. Hørte myndigheder og organisationer
11. Skematisk oversigt over konsekvenserne af forslaget

1. Indledning

Som led i gennemførelsen af regeringens og Dansk Folkepartis aftale om Grøn Vækst af 16. juni 2009 (herefter Grøn Vækst aftalen) foreslås etablering af sprøjte-, gødnings- og dyrkningsfrie randzoner langs alle ikke rørlagte vandløb og søer større end 100 m² i landzone.

Det forudsættes, at der indgår ca. 50.000 ha landbrugsareal i randzonen. Randzonen vil blive udlagt i en bredde af indtil 10 m. Den endelige bredde af randzonerne vil afhænge af en igangværende kortlægning af de omfattede bredstrækninger. Kortlægningen forventes afsluttet medio 2012.

Dette vil i betydeligt omfang bidrage til at realisere de målsætninger om at sikre et vandmiljø af god kvalitet og etablering af mere natur, som er blandt formålene bag Grøn Vækst aftalen, og som samlet skal sikre, at Danmark lever op til sine forpligtelser i henhold til EU's vandrammedirektiv og Natura 2000 direktiverne.

I forhold til vandmiljøet forventes etableringen af randzonerne således at bidrage med en årlig reduktion af kvælstofudledningen på indtil 2550 t og af fosforudledningen på indtil 160 t. Etableringen af randzonerne vil samtidigt bidrage til at reducere skadevirkningerne på flora og fauna som følge af forbudet mod pesticidanvendelse i randzonerne.

I forhold til målsætningen i Grøn Vækst aftalen om at etablere 75.000 ha ny natur forventes udlægget af randzonerne at bidrage med op til 50.000 ha nye naturarealer.

Herudover foreslås der i randzonerne etableret mulighed for, som en undtagelse fra det generelle dyrkningsforbud, at dyrke vedvarende græs eller flerårige energiafgrøder, såsom pil, poppel, hassel, ask, rødel, præriegræs eller elefantgræs. Denne produktion af vedvarende græs eller flerårige energiafgrøder vil skulle ske inden for de rammer, der

sættes af de generelle krav om sprøjte- og gødningsfrihed i randzonerne, og vil dermed kunne understøtte indsatsen for at fremme dyrkningen af flerårige energiafgrøder, som også er en del af Grøn Vækst aftalen. Dyrkning af vedvarende græs eller flerårige energiafgrøder kan kun finde sted i det omfang, dette ikke er i uoverensstemmelse med anden lovgivning, herunder f.eks. specifikke naturbeskyttelses-, fredningsbestemmelser el. lign. Energiafgrøder vil desuden ikke kunne dyrkes i de eksisterende 2 m bræmmer, der er udlagt efter vandløbslovens § 69, jf. lovbekendtgørelse nr. 927 af 24. september 2009.

Samtidig med denne lovs ikrafttræden indføres en støtteordning til kompensation af de landbrugere, der som følge af loven skal udlægge randzoner på landbrugsarealer. Støtteordningen skal gennemføres under landdistriktsprogrammet med hjemmel i lov nr. 316 af 31. marts 2007 om udvikling af landdistrikterne (landdistriktsloven) og i RFO 1968/2005 (landdistriktsforordningen), hvorved der kan ydes støtte til kompensation for pålagte forpligtelser iht. vandrammedirektivet/Natura 2000 direktiverne. En sådan støtteordning kræver EU-kommissionens godkendelse og kan først indføres, når de endelige statslige vandplaner foreligger, og når der foreligger et detaljeret kortgrundlag, som kan danne grundlag for støtteordningen. Det fremgår af aftalen om Grøn Vækst, at såfremt antagelsen i aftalen om landdistriktsprogrammets omfang for 2014 og frem ikke holder, vil omfanget af de igangsatte initiativer, herunder finansiering blive drøftet på ny. Det fremgår ligeledes, at de berørte initiativer vil blive drøftet på ny, såfremt landdistriktsprogrammets gennemførelsesbestemmelser ikke gør det muligt at finansiere de forudsatte initiativer med landdistriktsmidler. Såvel rådsforordning (RFO 1968/2005) som gennemførelsesbestemmelser skal revideres med virkning fra 2014.

2. Baggrund for lovforslaget

Forslaget er en del af Grøn Vækst aftalen, som skal sikre, at et højt niveau af miljø-, natur- og klimabeskyttelse går hånd i hånd med en moderne og konkurrencedygtig landbrugs- og fødevarerproduktion.

2.1. Miljø

Det er målet med Grøn Vækst aftalen at sikre et vandmiljø af god kvalitet gennem en markant reduktion af udledningen af næringsstoffer og pesticider til vandmiljøet.

Etableringen af randzoner langs alle vandløb og søer med et overfladeareal på mere end 100 m² i landzone er et væsentligt element i at nå denne målsætning.

2.2. Natur

Det er en del af Grøn Vækst aftalen, at der skal etableres op til ca. 75.000 ha nye og mere sammenhængende naturarealer, og etableringen af de dyrkningsfrie randzoner er med et forventet areal på ca. 50.000 ha et meget væsentligt element heri.

Denne nye natur vil skabe nye levesteder for vilde dyr og planter og vil også være af stor betydning for biodiversiteten ved at give plante- og dyrearter forbedrede muligheder for at sprede sig. Etableringen af den nye natur, hvoraf størstedelen som nævnt vil udgøres af randzonerne, vil ligeledes bidrage til et forbedret klima gennem en reduktion af udledningen af drivhusgasser.

2.3. Energiafgrøder

Det er et afgørende element i Grøn Vækst aftalen, at sikringen af miljø-, natur- og klimabeskyttelsen går hånd i hånd med en moderne og bæredygtig landbrugsproduktion. Samtidig bidrager anvendelsen af flerårige energiafgrøder positivt til reduktionen i udledningen af både drivhusgasser, kvælstof og pesticider. Det foreslås derfor, at mulighederne for at etablere flerårige energiafgrøder smidiggøres, hvorfor der som en undtagelse fra det generelle dyrkningsforbud i randzonerne etableres mulighed for at dyrke visse flerårige energiafgrøder.

Dette indebærer dog ingen undtagelse fra det generelle forbud mod gødskning eller sprøjtning i randzonerne, jf. § 1, stk. 1.

2.4. Vedvarende græs

Det er ligeledes et element i Grøn Vækst aftalen, at der som en undtagelse fra det generelle dyrkningsforbud i randzonerne etableres mulighed for at pleje arealerne med ekstensiv afgræsning eller slet af hensyn til naturen.

Dette indebærer dog ingen undtagelse fra det generelle forbud mod gødskning og sprøjtning i randzonerne, jf. § 1, stk. 1. Vandløbslovens bestemmelser vedrørende hegning berøres heller ikke.

3. Gældende ret

Der gælder i dag i medfør af vandløbslovens § 69 et forbud mod dyrkning, jordbehandling, plantning, terrænændring og opførelse af bygningsværker i en bræmme på 2 m langs naturlige eller i regionplanen højt målsatte vandløb og søer.

Denne bestemmelse om 2 m bræmmer gælder kun for vandløb i landzone og ikke for rørlagte vandløb. Bestemmelsen om 2 m bræmmer gælder ej heller for enkeltmandsvandløb eller enkeltmandssøer, som generelt ikke er omfattet af vandløbsloven.

Hensigten med bestemmelsen om 2 m bræmmer er at bevare og sikre bræmmen i en stabil tilstand for derved at beskytte selve vandløbet mod udskridning m.v. blandt andet i forbindelse med landbrugets anvendelse af tunge maskiner, hvorved behovet for omkostningskrævende og miljømæssigt belastende oprensning mindskes.

Bestemmelsen om 2 m bræmmer forudsættes opretholdt uændret, således at de specifikke arealer, der allerede i dag er omfattet af denne bestemmelse, ikke samtidig omfattes af de foreslåede regler om randzoner.

Dette indebærer, at randzonebestemmelserne langs de vandløb, hvor der er udlagt 2 m bræmmer efter vandløbslovens § 69, alene gælder for randzonen, der ligger uden på 2 m bræmmerne, dvs. i området fra 2 m og indtil 10 m.

Der er i dag ingen specifik miljømæssig lovregulering af de arealer, der vil blive omfattede af de foreslåede bestemmelser om randzoner. Dog kan dele af de berørte arealer være

omfattet af anden lovgivning, f.eks. naturbeskyttelseslovens § 3 naturområder og naturbeskyttelseslovens § 16 om sø- og åbeskyttelseslinien eller bestemmelser om internationale naturbeskyttelsesområder. Der kan endvidere for visse vandløb være fastsat særlige bestemmelser med et miljømæssigt sigte i medfør af de enkelte vandløbs vandløbsregulativer.

4. Lovforslagets indhold

Lovforslaget indebærer, at der etableres randzoner langs alle vandløb og søer med et overfladeareal på mere end 100 m², som fastlagt i Grøn Vækst aftalen. Det forudsættes, at der indgår ca. 50.000 ha landbrugsareal i randzonen.

Dette sker gennem et generelt forbud mod gødskning, sprøjtning og dyrkning eller anden jordbehandling i randzonen langs bredden af alle ikke rørlagte vandløb og søer med et overfladeareal på mere end 100 m² beliggende i landzone.

Lovforslaget indeholder alene to undtagelser fra disse forbud.

Der er således en generel undtagelse fra selve dyrkningsforbuddet, idet det fastsættes, at der i de udlagte randzonearealer må ske dyrkning af vedvarende græs samt af flerårige energiafgrøder. Denne undtagelse indebærer dog ikke en samtidig undtagelse fra forbuddene imod gødskning og sprøjtning, hvorfor dyrkning af vedvarende græs og flerårige energiafgrøder kun kan ske i en dyrkningsform, hvor der ikke anvendes gødning eller sprøjtemidler.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri bemyndiges til at fastsætte nærmere bestemmelser om, hvilke plantearter der må anvendes til bevoksninger med flerårige energiafgrøder i randzoner, samt i hvilket omfang vedvarende græsarealer må omlægges.

De randzonearealer, der udgår af dyrkningen som følge af dette lovforslag, vil være underlagt rydningspligt i medfør af lov nr. 191 af 12. marts 2009 om drift af landbrugsjorder.

Der henvises til lovforslagets § 2.

Der er endvidere i forslaget en mere specifik undtagelsesbestemmelse, hvorefter det samlede areal af randzonerne maksimalt kan omfatte 5 % af det samlede areal af en bedrift. Overskrides denne procentsats, kan der ske en forholdsmæssig reduktion af bredden af randzonen på den pågældende bedrift.

Definitionen af bedriftsbegrebet er i denne lov parallelt til den tilsvarende definition i § 2 i lov om landbrugsejendomme, jf. lovbekendtgørelse nr. 616 af 1. juni 2010.

Der henvises til lovforslagets § 5.

I det omfang der måtte være enkelte landbrugere, der rammes uforholdsmæssigt hårdt, indeholder lovforslaget en generel dispensationsadgang, hvorefter ministeren for fødeva-

rer, landbrug og fiskeri kan dispensere fra bestemmelserne i § 1, når særlige grunde taler for det. Denne hjemmel forudsættes anvendt i situationer, hvor en fastholdelse af kravet om randzoner, jf. lovforslagets § 1, stk. 1, vil ramme enkelte landbrugere uforholdsmæssigt hårdt, f.eks. på arealer med særlige højværdiafgrøder, væksthuse, forsøgsanlæg el. lign.

Det er dog forventningen, at denne undtagelsesbestemmelse kun vil kunne bringes i anvendelse i relativt få tilfælde, og at den derfor ikke vil have nogen signifikant effekt på hverken det samlede arealmæssige udlæg eller på den miljømæssige effekt af disse på landsplan.

Der henvises til lovforslagets § 6.

Lovforslaget indeholder endvidere hjemmel til at delegere varetagelsen af opgaver efter loven til andre offentlige myndigheder efter aftale med vedkommende minister eller kommunale organisation.

Der henvises til lovforslagets § 9.

Lovforslaget undtager randzonerne for offentlighedens adgang i samme omfang som for 2 m bræmmer udlagt efter vandløbsloven.

Der henvises til lovforslagets § 10.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

Der vil være statslige udgifter til etablering og vedligehold af det nødvendige kortmateriale til udpegning af de berørte vandløb og søer og til fastlæggelse af den afgræsning langs med disse, der skal danne udgangspunktet for udmålingen af randzonerne.

Dette vil indebære engangsomkostninger til etablering af et randzonetema, nødvendige IT tilpasninger og til ændring af markbloksystemet i FødevarerErhvervs enkeltbetalingsadministration.

Hertil kommer udgifter til den løbende administration, til kontrol og til en ledsagende kompensationsordning under landdistriktsprogrammet.

De løbende kompensationsudbetalinger til landbrugere, jf. nedenfor, forudsættes afholdt under de midler, der er afsat under landdistriktsprogrammet. Satserne herfor er endnu ikke fastsat, jf. nedenfor, hvorfor de årlige udgifter hertil endnu ikke kendes.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

De i loven indeholdte restriktioner i arealanvendelsen vil for mange landbrugere medføre et tab af dyrkningsareal svarende til det areal, der konkret belægges med et dyrkningsforbud på den enkelte bedrift. Dette tab af dyrkningsareal kan i det omfang dette indregnes i

bedriftens samlede harmoniareal, også få afledte konsekvenser i forhold til en animalsk produktion.

Endvidere vil plejeforpligtelsen på de arealer, der udtages som følge af loven, indebære en udgift for de berørte landbrugere.

Herudover skal den enkelte landbruger konkret træffe de fornødne foranstaltninger til at sikre sig den nødvendige viden om og eventuel afmærkning af, hvor grænsen fysisk forløber på vedkommendes bedrift, for at kunne overholde afstandskravet.

Samtidig med denne lovs ikrafttræden indføres en støtteordning til kompensation af de landbrugere, der som følge af loven skal udlægge randzoner på landbrugsarealer. Støtteordningen skal gennemføres under landdistriktsprogrammet med hjemmel i lov nr. 316 af 31. marts 2007 om udvikling i landdistrikterne (landdistriktsloven) og i RFO 1968/2005 (landdistriktsforordningen), hvorved der kan ydes støtte til kompensation for pålagte forpligtelser iht. vandrammedirektivet/Natura 2000 direktiverne. En sådan støtteordning kræver EU-kommissionens godkendelse og kan først indføres, når de endelige statslige vandplaner foreligger, og når der foreligger et detaljeret kortgrundlag, som kan danne grundlag for støtteordningen.

Under støtteordningen vil den enkelte landbruger kunne søge om 1-årig kompensation for den del af randzonearealet, der har status som landbrugsareal, og som ikke er omfattet af de eksisterende regler om 2 m bræmmer i medfør af vandløbslovens § 69. Satserne forudsættes fastsat ved bekendtgørelse.

I det omfang de berørte landbrugere vælger at gøre brug af den ovenfor beskrevne støtteordning, vil ansøgningsproceduren i forbindelse hermed kunne udgøre en begrænset administrativ merbelastning. Da det er hensigten, at ansøgningsproceduren integreres i fællesskemaet for de arealbaserede støtteordninger, der omfattes af enkeltbetalingsordningen, vil denne merbelastning dog som udgangspunkt blive meget begrænset.

Forslaget har været forelagt for Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i erhvervsregulering med henblik på en vurdering af, om forslaget skal forelægges Økonomi- og erhvervsministeriets virksomhedspanel.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Ingen.

8. Miljømæssige konsekvenser

Etableringen af ca. 50.000 ha randzoner gennem udlægget af randzoner langs alle ikke rørlagte vandløb og søer med et overfladeareal på mere end 100 m² i landzone vil bidrage med op til 2/3 af det samlede udlæg af ny natur som følge af Grøn Vækst aftalen.

Etableringen af randzonerne forventes at bidrage til den samlede effekt af Grøn Vækst pakken med en reduktion af kvælstofudledningen på op til 2550 t årligt og med en reduktion af fosforudledningen på op til 160 t årligt.

Etableringen af randzonerne vil samtidig bidrage til at reducere skadevirkningerne af pesticidanvendelsen, om end denne effekt ikke umiddelbart lader sig kvantificere.

Etableringen af randzonerne udgør således et væsentligt element i Miljø- og Naturplan Danmark frem mod 2020, som skal sikre bedre miljø og klima samt mere natur af høj kvalitet. Med denne plan forventes det, at Danmark lever op til sine forpligtelser i EU's vandrammedirektiv og Natura 2000-direktiverne.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen direkte EU retlige aspekter.

Lovforslaget er dog en del af den samlede Grøn Vækst aftale, som skal sikre, at Danmark lever op til sine forpligtelser i EU's vandrammedirektiv og i Natura 2000-direktiverne. Det forudsættes i den forbindelse, at den samlede indsats godkendes af EU-kommissionen.

10. Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været sendt i høring hos: [-].

11. Skematisk oversigt over konsekvenserne af lovforslaget

	Positive konsekvenser/-mindreudgifter	Negative konsekvenser/-merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen konsekvenser.	Der vil være merudgifter til sagsbehandling og kontrol af ordningen.
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Ingen konsekvenser.	Der vil være behov for etablering af organisatoriske rammer for administrationen og kontrollen af ordningen, herunder for etablering af det nødvendige kortmateriale og den løbende opdatering heraf.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen konsekvenser.	Udlægget af 50.000 ha randzoner omfatter principielt ca. 2,2 % af Danmarks dyrkningsareal. Der vil følgelig kunne opstå tab af dyrkningsjord og

		<p>harmoniareal.</p> <p>Forslaget indebærer endvidere en plejeforpligtelse af de arealer, der omfattes af randzonerne.</p> <p>Den enkelte landbruger vil konkret skulle sikre sig, hvor grænsen fysisk forløber på egen ejendom for at kunne overholde afstandskravet.</p> <p>Forslaget indebærer endvidere en beskedent ekstrabelastning i det omfang, der gøres brug af den ledsagende støtteordning.</p>
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen konsekvenser.	Forslaget indebærer en beskedent ekstrabelastning i det omfang, der gøres brug af den ledsagende støtteordning.
Miljømæssige konsekvenser	Forslaget indebærer etablering af op til 50.000 ha ny natur, en beregnet reduktion af kvælstofudledningen med op til 2550 tons samt af fosfor udledningen med op til 160 tons.	Ingen.
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen konsekvenser.	Ingen konsekvenser
Forholdet til EU-retten	Ingen konsekvenser	Ingen konsekvenser

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Med bestemmelsen foreslås et gødsknings-, sprøjtning-, dyrknings- eller anden jordbehandlingsforbud i en afstand af indtil 10 m fra bredden langs alle ikke rørlagte vandløb og søer med et overfladeareal større end 100 m² i landzone. Randzonerne forudsættes at omfatte i alt ca. 50.000 ha, og vil blive udlagt i en bredde af indtil 10 m. Den endelige

bredden af randzonerne afhænger af en nærmere kortlægning af bredstrækningerne langs alle de vandløb og søer, der er omfattet af lovens bestemmelser.

Det eksisterende kortgrundlag er aktuelt ikke tilstrækkeligt fyldestgørende til at kunne danne grundlag for en endelig beregning af bredden af randzonerne. Kortgrundlaget forventes forbedret i perioden frem til lovens ikraftsættelse, således at der vil kunne fastsættes en endelig bredde af randzonen i forbindelse med ikraftsættelsen af loven, jf. hermed lovforslagets § 12.

Det ligger dog allerede på nuværende tidspunkt fast, at randzonebredden beregnet efter et samlet randzoneareal på ca. 50.000 ha ikke vil overstige 10 m som forudsat i Grøn Vækst aftalen.

Ved vandløb forstås i denne sammenhæng åbne, ferske vandløb, uanset om disse er i naturlige eller kunstige løb, herunder grøfter, kanaler mv. Grøblerender er ikke omfattet.

Ved søer forstås i denne sammenhæng områder dækket permanent med stillestående vand.

Ved dyrkning forstås her en egentlig kultivering af arealet med jordbehandling, såning eller plantning af en eller flere typer af afgrøder eller vækster. Dyrkningsforbuddet omfatter således ikke opvækst af naturligt forekommende vegetation i randzonerne, jf. dog rydningspligten efter lov om drift af landbrugsjorder. Dyrkningsforbuddet omfatter ej heller ekstensiv afgræsning, fældning eller beskæring af sådanne naturligt forekommende vækster, eller plukning af frugter, bær og lign. fra sådanne naturligt forekommende vækster, eller eksisterende beplantninger.

Da målsætningen med lovforslaget er at bidrage til at sikre et vandmiljø af god kvalitet og til at skabe mere ny natur, retter lovforslaget sig primært mod dyrkningsjorden. Bestemmelsen i § 1, stk. 2, undtager derfor skove, hvor der normalt ikke sprøjtes eller gødes, samt haver, parker og lignende, hvor et udlæg af en randzone ville kunne være et meget alvorligt indgreb, både i forhold til anvendelsen og rent visuelt.

Til § 2

Som en undtagelse fra dyrkningsforbuddet i § 1 foreslås det i bestemmelsen, at der i randzonearealerne må ske dyrkning af vedvarende græs og flerårige energiafgrøder, idet bestemmelsen bemyndiger ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at fastsætte regler om, i hvilket omfang, der kan ske omlægning af vedvarende græsarealer samt om hvilke plantearter, der må anvendes til tilplantning med flerårige energiafgrøder.

Bestemmelsen i § 2, stk. 1, om dyrkning af vedvarende græs og flerårige energiafgrøder indebærer ingen undtagelse fra de generelle forbud mod gødskning og sprøjtning, jf. § 1, stk. 1.

Bestemmelsen i § 2, stk. 1, indebærer dog ikke en undtagelse fra regler fastsat i eller i medfør af anden lovgivning, herunder f.eks. opdykningsforbud iht. naturbeskyttelsesloven, specifikke fredninger, bestemmelser i vandløbsregulativer efter vandløbsloven om et arbejdsbælte i forbindelse med vedligeholdelse af vandløb el. lign. Endvidere forudsættes det, at dyrkning kun kan ske uden anvendelse af gødskning eller sprøjtning.

Adgangen til at foretage omlægning af vedvarende græs, jf. § 2, stk. 2, forudsættes at være relativt begrænset, og alene sigtende på at bevare de pågældende randzonearealer i en tilstand, hvor de er praktisk anvendelige til afgræsning. Herved vil en eventuel utilsigtet tilgroning kunne undgås, og arealerne kunne bevares som lysåbne græsningsarealer.

Det påregnes, at den i § 2, stk. 2, nævnte liste over hvilke planter, der kan anvendes som energiafgrøder i randzoner som udgangspunkt vil omfatte bevoksninger med planter af pileslægten (*Salix* sp.), Poppelslægten (*Populus* sp.), Hassel (*Corylus avellana*), Ask (*Fraxinus excelsior*), Rødel (*Alnus glutinosa*), Præriegræs (*Andropogon gerardii*), Sorghastrum nutans og Sporobolus heterolepis) eller Elefantgræs (*Miscanthus giganteus*).

Til § 3

Med bestemmelsen foreslås det, at loven ikke gælder for de arealer, der omfattes af de eksisterende 2 m bræmmer langs visse vandløb, der er udlagt i medfør af vandløbslovens § 69.

For vandløb, hvor der er udlagt 2 m bræmmer efter vandløbslovens § 69, vil nærværende lovs bestemmelser om randzoner alene gælde for den del af den samlede indtil 10 m brede zone, regnet fra bredden af vandløbet eller søen, der ikke er omfattet af bestemmelsen i vandløbsloven.

Til § 4

Med bestemmelsen foreslås det fra hvilken kantlinie randzonebredden skal måles. Denne kantlinie fastlægges i denne lov på fuldstændig samme måde, som ved de eksisterende 2 m bræmmer, der er udlagt efter vandløbslovens § 69, således at der sikres et fælles udgangsmålepunkt for udlægget af såvel 2 m bræmmerne efter vandløbslovens § 69 som randzonerne efter nærværende lov.

Det vil være nødvendigt at sikre et sådant fælles udgangsmålepunkt på de bredstrækninger, hvor der er udlagt både 2 m bræmmer og randzonearealer, både af hensyn til overskueligheden for landbrugerne og af hensyn til kontrollen.

Beliggenheden af de konkrete randzonearealer på landbrugsarealer vil blive anført på de markblokkort, der er tilgængelige for alle landbrugsbedrifter, der er tilmeldt enkeltbetalingsordningen. Den enkelte landbruger vil i forbindelse med ansøgningen herom kunne foretage rettelser i markblokkangivelserne, hvis disse ikke stemmer overens med de faktiske forhold.

Til § 5

Der vil naturligt være en vis variation af, hvor stor en del af den enkelte bedrift, der vil blive omfattet af randzoneudlægget. Ikke mindst i lavtliggende eller afvandede områder med mange vandløb vil det kunne forekomme, at udlægget af 10 m randzoner konkret vil kunne berøre større procentdele af enkelte bedrifter.

Ud fra en generel rimelighedsbetragtning fastlægges det derfor, at det samlede areal, der udlægges som randzone med de rådighedsindskrænkninger, som dette medfører, ikke kan overstige 5 % af det samlede areal af den enkelte bedrift.

Bedriftsbegrebet er i denne lov defineret parallelt med bedriftsbegrebet i § 2 i lov om landbrugsejendomme. Bedriften udgøres således af det samlede areal af de ejendomme, inklusive tilforpagtede arealer, der drives af samme fysiske eller juridiske person.

Bestemmelsen indebærer, at der i tilfælde af, at udlægget af randzonearealer berører mere end 5 % af en konkret bedrift, vil skulle ske en forholdsmæssig reduktion af bredden af randzoneudlægget på den pågældende bedrift, således at dette totalt set ikke overstiger grænseværdien på 5 %.

Dette forudsættes administreret således, at de landbrugere, der mener sig berettiget til en forholdsmæssig reduktion af randzonens bredde på grundlag af denne bestemmelse, selv skal foretage anmeldelse heraf til kontrolmyndigheden, der herefter foretager en konkret verifikation og eventuelt reduktion af randzonebredden på den pågældende bedrift.

Bestemmelsen indebærer ikke, at der skal foretages en genberegning af randzonearealet i forhold til bedriftsstørrelsen ved efterfølgende ændringer af bedriftens struktur, idet randzoneudlægget i denne situation vil udgøre et på forhånd kendt vilkår.

Det eksisterende kortgrundlag er aktuelt ikke tilstrækkeligt fyldestgørende til at kunne danne grundlag for den endelige beregning af randzonerne, og det er dermed ikke muligt på forhånd endeligt at opgøre, hvor mange bedrifter, der vil kunne blive berørt af denne undtagelsesbestemmelse, men det formodes, at bestemmelsen kun vil berøre relativt få bedrifter.

Til § 6

Bestemmelsen indebærer en generel adgang for ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til at dispensere fra udlægget af randzonearealer i særlige tilfælde.

Bestemmelsen har til formål at sikre imod, at enkelte landbrugere rammes uforholdsmæssigt hårdt af randzoneudlæg. Det er dog forventningen, at denne undtagelsesbestemmelse kun vil kunne bringes i anvendelse i relativt få tilfælde, og at den derfor ikke vil have nogen signifikant effekt på hverken det samlede arealmæssige udlæg eller på den miljømæssige effekt af disse på landsplan.

Dispensationsadgangen forudsættes administreret restriktivt, men vil kunne anvendes i situationer, hvor et udlæg af randzonearealer vil ramme den enkelte landbruger uforholdsmæssigt hårdt, f.eks. på arealer med særlige højværdiafgrøder, juletræer, væksthuse, forsøgsanlæg el. lign, eller på områder, der er undergivet anden anvendelse, uden at disse er omfattet af den generelle undtagelsesbestemmelse i § 1, stk. 2.

Dispensationsadgangen vil bl.a. også kunne anvendes i situationer, hvor en særlig dyrkningsform er ønskelig ud fra andre hensyn, herunder landskabelige eller fredningsmæssige hensyn.

Til § 7

Den foreslåede bestemmelse i § 7 svarer indholdsmæssigt til bestemmelsen i § 4 i lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 445 af 23. april 2010.

Bestemmelsen nødvendiggøres af, at kontrollen med overholdelsen af nærværende lov påtænkes udført som en integreret del af kontrollen med enkeltbetalingsordningen og med den påtænkte ledsagende kompensationsordning under EU's landdistriktsprogram, jf. herved afsnit 1 i lovforslagets alm. bemærkninger.

Det fastslås i § 7, at ministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse har adgang til offentlige eller private ejendomme m.v. i kontroløjemed. Bestemmelsen vil skulle anvendes til at foretage besigtigelse af randzonearealer med henblik på kontrol af overholdelse af bestemmelserne i denne lov. Besigtigelse og kontrol vil dog så vidt muligt skulle ske efter forudgående meddelelse til ejeren. Der kan dog være situationer, hvor en forudgående meddelelse til ejeren vil forspilde formålet med besigtigelsen eller kontrollen. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet i forbindelse med gødskning eller sprøjtning.

Det præciseres i § 7, stk. 2, at politiet om nødvendigt yder bistand hertil, og at regler herom kan fastsættes efter aftale med justitsministeren.

Det fastslås i § 7, stk. 3, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan fastsætte regler for kontrol og tilsyn.

Til § 8

Den foreslåede bestemmelse i § 8 fastslår, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri i kontroløjemed har adgang til at indhente oplysninger hos andre offentlige myndigheder. Der kan herunder ske registersamkøring og sammenstilling af data til kontrolformål.

Bestemmelsen er parallel til den tilsvarende bestemmelse i § 22a i Lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugs-

politik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtte-
loven), jf. lovbekendtgørelse. nr. 445 af 23. april 2010.

Paralleliteten er nødvendig henset til, at kontrollen med lovens overholdelse forudsættes
at skulle foregå fuldt integreret med kontrollen med den ledsagende kompensationsord-
ning, jf. afsnit 6 i de almindelige bemærkninger.

Til § 9

Kontrollen med overholdelsen af gødsknings-, sprøjtnings-, dyrknings- eller anden jord-
behandlingsforbuddene i henhold til lovens § 1, kontrollen med overholdelsen af reglerne
om dyrkning af vedvarende græs eller flerårige energiafgrøder i henhold til lovens § 2,
samt administrationen af dispensationsbestemmelsen i § 6 forudsættes som anført i be-
mærkningerne til § 7 udført som en integreret del af kontrollen med enkeltbetalingsord-
ningen og med den påtænkte ledsagende kompensationsordning under EU's landdi-
striktprogram.

Denne kontrol udføres aktuelt af Plantedirektoratet.

Kontrollen med de eksisterende 2 m bræmmer udlagt efter vandløbslovens § 69 varetages
af kommunerne som vandløbsmyndighed.

På sigt vil det derfor af hensyn til såvel ressourceudnyttelsen i kontrollen som hensynet til
landbrugerne kunne være hensigtsmæssigt, hvis antallet af kontrolmyndigheder på en gi-
ven bredstrækning begrænses.

For at sikre muligheden for en sådan eventuel ændret opgavefordeling mellem de kom-
munale vandløbsmyndigheder og Fødevarerministeriet etableres derfor en hjemmel til at
delegere varetagelsen af opgaver efter loven til andre myndigheder eller institutioner.

En sådan delegation af varetagelsen af opgaver efter loven til andre myndigheder forud-
sætter en forudgående forhandling med vedkommende minister eller kommunale organi-
sation.

Til § 10

Lovforslaget indebærer, at der ikke er offentlig adgang til randzonerne. Den eksisterende
regel i naturbeskyttelseslovens § 24, stk. 4, hvorefter arealer udlagt som 2 m bræmmer
efter vandløbsloven er undtaget fra hovedreglen om offentlighedens adgang til udyrkede
arealer, foreslås udstrakt til også at gælde udyrkede arealer udlagt som randzone efter
nærværende lovs bestemmelser.

Til § 11

Efter bestemmelsen straffes overtrædelse af loven eller af bestemmelser fastsat i medfør
af loven med bøde, med mindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Til § 12

Det foreslås, at tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri. Loven forventes sat i kraft pr. 1. september 2012, således at den kan få effekt fra dyrkningssæsonen 2012-13.

Da det er hensigten, at loven og kompensationsordningen skal træde i kraft samtidig, kan det blive aktuelt at udskyde ikraftsættelsen af loven, hvis kompensationsordningen måtte blive forsinket.

Til § 13

Det foreslås i § 13, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland.

Den i lovforslaget indeholdte af ændring af naturbeskyttelsesloven sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 1, 1. punktum, gælder ikke privatejede arealer, der i deres helhed er forsvarligt hegnede. Bestemmelsen gælder heller ikke de bræmmer langs vandløb og søer, som efter lov om vandløb skal holdes uopdyrkede, medmindre de grænser op til arealer, der er åbne for offentlighedens adgang.

Lovforslaget

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 1, 1. punktum, gælder ikke privatejede arealer, der i deres helhed er forsvarligt hegnede. Bestemmelsen gælder heller ikke de bræmmer langs vandløb og søer, som efter lov om vandløb skal holdes udyrkede, eller udyrkede arealer udlagt som randzoner efter lov om randzoner, medmindre bræmmerne eller randzonerne grænser op til arealer, der er åbne for offentlighedens adgang.